

TASAVALLAN ENSIMMÄINEN VUOSI- KYMMENTEN

Työväen

*muistitieto =
toimikunta*

Tasavallan

ENSIMMÄINEN VUOSIKYMMEN

Työväen muistitietotoimikunta

Arvoisa vastaanottaja

Tämä uusi keruuopas jatkaa työväen muistitietokyselyjemme sarjaa. Toivomme Teidän voivan edistää keruutyötämme joko itse siinä osallistuen tai puhumalla siitä toveripiirissä, järjestöissä jne. Keruuopasta voidaan käyttää apuna sekä haastatteluihin että omien muistelmien tallentamistyössä.

Työväen muistitiedon keruu jatkuu edelleen. Apuna voidaan käyttää paitsi tätä keruuopasta myös vanhempia oppaitamme, joiden kysymykset kohdistuvat aikaisempiin tapahtumiin.

Keruuuseen osallistuvien kesken jaetaan rahaa ja kirjapalkintoja. Ensimmäinen uuden keruuoppaamme mukaan tapahtuva keruukausi kestää 30.6.1968 saakka, johon mennessä lähetetyt keräelmät voidaan huomioida palkintojen jaossa. Myös vanhempien keruuoppaittemme pohjalta kootut keräelmät huomioidaan palkintojen jaossa.

Uusia ja vanhoja keruuoppaitamme on saatavissa lisää osoitteestamme.

Uutta työväen muistitietoavalikoimaa 'Aatteet ja aseet' on saatavissa Työväen Sivistysliitosta ja Työväen muistitietotoimikunnalta sekä kirjakaupoista.

Tasavallan ensimmäinen vuosikymmen

Historian vaiheissa mukana eläneiden omakoh-
taiset kokemukset ja näkökannat ovat suuriar-
voisia menneisyyden ymmärtämiseksi ja selvit-
tämiseksi. Tämä on työväen muistitiedon ke-
ruun perustava lähtökohta. Aikaisemmat keruu-
työt ovat kohdistuneet vuotta 1919 edeltäneen
aikaan. Tämä aihepiiri ei ole vielä kukaan
ehtynyt.

On tullut aika ottaa perusteellisen keruun
kohteeksi myös 1920-luvun muistot. Tapahtumat
ovat jääneet lähes puolen vuosisadan taakse
ja siirtyneet tämän päivän ristiriitojen ul-
kopuolelle. Niiden tallentaminen on vaativa
ja velvoittava kulttuuritehtävä. Ilman rivi-
miesten ja tavallisten kansalaisten sanaa
jää menneisyyden kuva epäselväksi. Kertyvä
aineisto tulee tieteellisen tutkimuksen käyt-
töön. Siitä voidaan myös ottaa näytteitä
muistelmavalikoimana julkaistavaksi.

Tätä keruuopasta voivat käyttää apunaan sekä
omia muistelmiaan kirjoittavat henkilöt että
haastattelijat. Pääpaino on syytä panna ker-
tojan omakohtaisiin ja lähimpään elämänympä-
ristöön liittyviin muistoihin. Kerrottaessa
omiin kokemuksiin kuulumattomia asioita on
aiheellista mainita, miten tiedot on saatu
ja pitääkö kertoja niitä luotettavina. Mi-
käli mahdollista, on myös mainittava tapah-
tumien aika ja paikka sekä kertomuksessa

esiintyvien järjestöjen ja henkilöiden nimet. Mikäli kertoja ei halua nimeään ilmoitettavan haastattelussa, merkitään muistiin hänen ikänsä, sukupuolensa ja ammattinsa.

Muistelmat ja haastattelut kirjoitetaan normaalikokoiselle (A 4) paperille. Paperin kääntöpuolelle ei tule tekstiä - se jää puhtaaksi. Sivun vasempaan reunaan jätetään 2-3 cm:n tyhjä tila kansiointityön helpottamiseksi. Keräelmien arvon määrää asiasisältö, joten esitystaidolliset ja oikeinkirjoitusseikat eivät ole keskeisiä. Myös valokuvat ja muu alkuperäisaineisto saattaa olla arvokas lisä, joka on pelastettava hukkaan joutumiselta.

Työväen muistitietotoimikunta, joka koostuu suurten työväenjärjestöjen ja työmarkkinajärjestöjen sekä tiedemiespiirien edustajista, vetoaa kaikkiin kansalaispiireihin sekä järjestöväkeen ja kansanperinteen harrastajiin mahdollisimman laajan aineiston keräämiseksi. Keruutyöhön osallistuneiden kesken jaetaan myös raha- ja kirjapalkintoja.

Muutamiiin harvovihinkin kysymyksiin vastaaminen voi merkitä arvokasta lisää keruun tuloksiin. Myös ilman keruuopasta kirjoitettu aineisto on keräykseemme soveltuvaa. Opasta käytettäessä on syytä tutustua paitsi keruuhjeisiin ja kysymyksiin myös oppaan lopussa olevaan tapahtumataulukkoon, joka helpot-

taa asioiden muistiin palauttamista.

Kaikki aineisto lähetetään osoitteellamme,
mistä saa myös keruuoppaita.

TYÖVÄEN MUISTITTIETOTOIMIKUNTA

Osoite:

Paasivuorenkatu 5 B - Helsinki 53.

K Y S Y M Y K S I Ä :

=====

Kerääjän täydellinen nimi, syntymäaika ja osoite?

Kertojan täydellinen nimi, syntymäaika ja -paikka sekä pääammatti tai ammatit eri aikoina? Tärkeimmät kertojan mahdollisesti hoitamat luottamustoimet?

Kertojan vanhempien henkilötiedot? Kertojan kasvuympäristö? Kertojan perhesuhteet?

Yhteiskunta sisällissodan jälkeen

Ympäristön suhtautuminen kuninkaanvaaliin ja 'tynkäeduskunnan' toimintaan? Käsitykset sen laillisuudesta?

Taloudelliset olot, työllisyys ja elintarviketilanne paikkakunnallasi sisällissotaa välittömästi seuranneena aikana? Taloudellisen tilanteen kehitys paikkakunnallasi 1920-luvulla? Työläisten elintason kehitys 1920-luvulla?

Vankilasta palaavien asema ja heidän suhtau-

tumisensa uusiin oloihin? Miten vapautuminen tapahtui? Mitä ehdonalaisuus merkitsi?

Vankileirikarkureiden ja piilottelijoiden asema ja heidän auttamisensa maassa ja ulkomailla?

Yhteydenpito vankilassa oleviin?

Laskien, orpojen ja vankeuteen joutuneiden perheenjäsenten asema? Huoltoviranomaisten suhtautuminen heihin? Työväenjärjestöjen harjoittama huoltotoiminta? Miten varat hankittiin ja toiminta järjestettiin?

Sisällissodan aiheuttaman katkeruuden ilmeminen sodan jälkeisissä oloissa? Toisin ajatteleviin kohdistuva painostus?

Sisällissodan vainajien muiston vaaliminen?

Ympäristösi suhtautuminen Itä-Karjalan sotiin ja suomalaisten sekaantuminen niihin vuosina 1919-1922?

Miten kieltolaki vaikutti alkoholin käyttöön ympäristössäsi? Miten alkoholia hankittiin?

Työväen suhtautuminen työväenopistoihin ja koululaitokseen? Järjestöväen käsitys niiden arvosta sisällissodan jälkivuosina?

Järjestyneen työväen sekä kirkollisten pii-

rien suhteet paikkakunnallasi ja sisällissodan vaikutus niihin? Uskonnonvapauslain vastaanotto työväen keskuudessa? Miten kirkon vaikutus on ilmennyt työväenliikkeen toiminnassa?

Torpparivapautukseen ja sen lähimpiin seura-
uksiin liittyviä muistoja?

Muiden yhteiskunnallisten uudistusten vaikutus oloihin ja mielipiteisiin paikkakunnallasi 1920-luvulla?

Poliittinen työväenliike

Työväentalojen kohtalo 1918?

Kerro paikkakuntasi ensimmäisistä työväenkouksista sisällissodan jälkeen? Olivatko ne julkisia? Missä niitä pidettiin ja mitä niissä käsiteltiin? Millaisia mahdollisuuksia tällöin näytti olevan julkiseen toimintaan? Tuliko etoite toimintaan paikkakunnalta vai sen ulkopuolelta? Mistä? Ketkä olivat johtavina henkilöinä tässä vaiheessa?

Miten viranomaisten jarrutus tai muu painostus vaikutti järjestötoiminnan mahdollisuuks-

siin?

Oliko käytettävissä tottuneita toimihenkilöitä vai jouduttiinko turvautumaan uusiin voimiin? Miten aikaisemmin syrjässä pysyneet henkilöt ja toisaalta vanha järjestöväki suhtautuivat heräävään järjestötoimintaan? Millaisia tehtäviä mahdollisesti itse hoidit?

Millainen kohtalo oli paikkakuntasi työväenjärjestöjen asiakirjoilla ja omaisuudella 1918? Miten ne saatiin jälleen järjestöille?

Kerro ensimmäisistä sisällissodan jälkeisistä kunnallisvaaleista ja niihin valmistautumisesta.

Mitä muistoja Sinulla on vuoden 1919 eduskuntavaalitaistelusta? Mitä erityistä on mieleesi jäänyt 1920-luvun vaalitaisteluista?

Mitä omakohtaista muistat puheena olevan ajan vappujuhlista ja mielenosoituksista?

Milloin kuultit ensi kertaa SKP:n olemassaolosta? Millaisia käsityksiä siitä esitettiin? Mitä ajattelit näistä käsityksistä?

Tiedettiinkö paikkakunnallasi sos.-dem. puoluekokouksesta 1918 lopussa? Miten siihen suhtauduttiin?

Miten työväenliikkeen suuntaerimielisyydet

(menettelytapakiista) alkoivat ilmetä paikkakunnallasi?

Miten työväenliikkeen hajaantuminen paikkakunnallasi tapahtui? Miten suhtauduttiin kilpaleviin työväenliikkeen suuntiin? Mitä nimityksiä niistä käytettiin? Minkä ryhmittymän katsoit edustavan vanhaa työväenliikkeen aatetta? Miten lähimmässä perhe- ja toveripiirissäsi suhtauduttiin työväenliikkeen jakautumiseen kahteen leiriin? Miten taistelu työväen lehtitaloista vaikutti mielipiteisiin?

Mitkä seikat ratkaisivat kantasi? Miten jouduit ensi kertaa valitsemaan eri suuntien välillä? Millaisia vaikeuksia valintaasi liittyi?

Miten toveripiiriin tai paikkakunnan johtavien sosialistien esimerkki vaikutti kannanottoon? Mitkä seikat mielestäsi vaikuttivat mielipidemuodostukseen lähimmässä ympäristössäsi?

Mitä ympäristössäsi ajateltiin maailmanvallankumouksesta? Mitä itse ajattelit siitä?

Millaisia ajatuksia herättivät tiedot ja huhut Neuvostoliiton yhteiskunnallisista ja taloudellisista oloista? Minkälaiset tiedot ensi sijassa herättivät keskustelua?

Miten poliittinen kanta vaikutti ihmissuhteisiin työ- ja asuinympäristössäsi?

Miten paikkakunnallasi suhtauduttiin työväen-
puolueiden yhteistoimintakysymykseen 1920-lu-
vulla? Mitä puoluetta toveripiirissäsi pidet-
tiin päävihollisena? Mistä syystä?

Millä tavoin työväenliikkeen suuntariidat vai-
kuttivat järjestötoiminnan vilkkauteen paikka-
kunnallasi? Mitä haittoja tai etuja katsot
valtataistelusta ja jakaantumisesta olleen?

Millä tavoin poliisi ja sen asiamiehet seura-
sivat paikkakuntasi työväenjärjestöjen toimin-
taa? Häirittiinkö toimintaa? Millä tavoin?
Miten poliisitoimenpiteet ja poliittiset oi-
keusjutut vaikuttivat paikkakuntasi työläis-
ten mielialoihin? Miten suhtauduttiin tuomi-
oihin 'uuden kapinan valmistelusta'.

Miten ympäristössäsi suhtauduttiin ns. Tanne-
rin hallitukseen v. 1926-1927?

Millaisia käsityksiä Sinulla oli 1920-luvun
sos.-dem. puoluekokouksista ja niihin liitty-
vistä suuntariidoista?

Paikkakuntasi työväen kunnallispoliittinen
toiminta 1920-luvulla? Omat kunnalliset teh-
täväsi?

Työelämä ja ammattiyhdistysliike

Kerro työoloista ja työntekijäin asemasta työpaikoilla välittömästi sisällissodan jälkeen sekä 1920-luvulla. Kerro palkkojen kehityksestä ammattialallasi 1918-1930. Työttömyys ja sen vaihtelut asuinpaikkakunnallasi 1918-1930?

Ammattiyhdistysliikkeen eloon herääminen paikkakunnallasi? Miten työnantajat suhtautuivat ammattiyhdistysliikkeen heräämiseen ja sen toimintaan? Entä työpaikkaluottamusmiehiin?

Mikäli kuuluit ammattiyhdistysliikkeeseen, kerro miten tulit siihen mukaan. Mikäli et kuulunut, mistä syystä et? Mikäli hoidit luottamustehtäviä työpaikalla tai ammattiyhdistysliikkeessä, kerro niistä.

Mitä toveripiirissäsi katsottiin ammattiyhdistysliikkeen tehtäväpiiriin kuuluviksi? Käytiinkö tästä kiistoja?

Mitä muistat ammattiyhdistysliikkeen järjestömuotokiistasta 1920-luvulla (teollisuusliittokysymys ym.)?

Miten eri poliittisten suuntien taistelu vaikutti ammattiyhdistysliikkeen toimintaan ja jäsenmäärään paikkakunnallasi 1919-1930? Millaisia muotoja valtataistelu sai? Miten suh-

tauduit tähän taisteluun? Mitä muistat ns. ammattiyhdistysinternationaalikiistasta ja sen ilmiöistä? Miten sosialidemokraattinen, äärivaikeammistolainen ja ns. hoipertelijain ryhmät esiintyivät paikkakunnallasi ja ammattialallasi 1920-luvulla?

Miten ympäristössäsi suhtauduttiin Suomen Ammattijärjestön ja sen jäsenliittojen edustajakokouksiin?

Miten ammattijärjestön hajoamisilmiöt tulivat esiin 1920-luvun lopulla omakohtaisten kokemustesi mukaan?

Miten ympäristössäsi suhtauduttiin työehtosopimusneuvotteluun ja urakkatyöhön vuoden 1920 vaiheilla? Millaista kehitystä suhtautumisessa tapahtui 1920-luvulla?

Mitä muistat lakkoliikkeistä, joihin osallistuit tai joita jouduit läheltä seuraamaan 1919-1930? Lakon aika ja paikka? Kuinka lakko puhkesi ja mistä syystä? Miten työnantajat suhtautuivat työntekijäin vaatimuksiin? Lakkolaisten toimeentulo? Lakon eri vaiheet ja lopputulos? Lakkolaisten kohtelu työpaikalla lakon jälkeen?

Lakkovahtien toiminta? Missä määrin esiintyi rikkuruutta? Millaiset henkilöt toimivat rikku-reina? Mistä ne värvättiin? Miten paljon niitä oli paikkakunnallasi? Miten rikkuritoiminta menestyi? Miten lakkolaiset ja rikkurit suh-

tautuivat toisiinsa? Miten 'epätoverillisiin' suhtauduttiin? Päätettiinkö yhteisesti heidän kohtalostaan? Miten poliisi tai suojeluskuntalaiset toimivat lakon aikana?

Värvättiinkö paikkakunnaltasi työläisiä suojeluskuntiin tai muihin 'valkoisiin' järjestöihin? Millä tavoin värväys tapahtui? Miten työnantajat suhtautuivat asiaan? Missä määrin paikkakuntasi työläiset osallistuivat 'valkoisiin' järjestöihin? Miten tällaiset henkilöt perustelivat kantaansa? Miten muut työläiset suhtautuivat heihin? Esimerkkejä työmaaterrorista tai poliittisesta syrjinnästä, mikäli jouduit sen kanssa tekemisiin?

Mitä muuta haluat kertoa kokemuksistasi työelämässä tai ammattiyhdistysliikkeessä?

Muut järjestö- ja yhteistoiminnan muodot

Oma toimintasi urheiluliikkeessä?

Sisällissotaa seurannut punaisten erottaminen tai valtataistelu paikkakuntasi urheilujärjestöissä? Taistelun keskeiset henkilöt?

Työväen urheilujärjestöjen synty ja siihen liittyvät tapahtumat paikkakunnallasi? Järjestöjen kehitys alkuaikoina?

Mitä paikkakuntasi työläisurheiluväki piti urheiluliikkeen päätehtävänä TUL:n alkuaikoina?

Työläisurheiluväen ja ns. porvarillisen urheiluväen suhteet paikkakunnallasi jakautumisen jälkeen?

TUL:n sisäisen valtataistelun vaikutus paikkakuntasi järjestöihin 1920-luvulla?

Muita muistoja urheiluliikkeen piiristä?

Kokemuksesi poliittisten naisjärjestöjen, nuorisojärjestöjen, varhaisnuorisojärjestöjen tai raittiusjärjestöjen toiminnasta? Miten tulit mukaan tällaiseen toimintaan? Kerro toiminnan käyntiinsaamisesta sisällissodan jälkeen. Näiden järjestöjen kehitys paikkakunnallasi, valtataistelu ja sen vaikutus? Miten arvioit näiden järjestöjen merkityksen?

Muistosi osuustoimintaliikkeestä? Paikkakuntasi osuuskaupan asema 1918? Valtataistelu ja suuntariidat, eroamiset ja erottamiset sekä kilpailevien osuuskauppojen synty? Edistysmielisen osuuskauppaliikkeen vaiheet paikkakunnallasi sisällissodan jälkeen?

Kokemuksesi opintokerhojen ja erilaisten

harrastuspiirien toiminnasta paikkakunnallasi (esim. opintoyhdistykset, lukurenkoot, puhuja- ja keskusteluseurat, musiikkiyhtyeen, näytelmäpiirit, työväenteatterit, sivistysjärjestöt jne.)? Miten tulit mukaan tällaiseen toimintaan, millaista toimintaa oli, missä kokoonnuttiin, kenen johdolla toimittiin jne? Kuuluvatko tällaiset harrastuspiirit jonkin työväenjärjestön yhteyteen? Miten ne osallistuivat järjestöjen toimintaan? Mitä pidettiin toiminnan päätarkoituksena?

Miten ulkopuoliset henkilöt suhtautuivat tällaisiin harrastuksiin? Esiintyikö järjestöväen taholla epäluuloja?

Muita kokemuksia eri järjestötoimintojen aloilta?

Perhe ja kotielämä

Milloin solmit avioliiton? Miten suuri oli perheesi? Missä määrin perheesi on osallistunut työväenliikkeen toimintaan? Kerro asunto-olosuhteistasi ja elintasostasi 1918-1930. Asuinpaikkasi noina vuosina?

Muut vapaa-ajan harrastuksesi? Missä määrin

perheellänne oli tapana olla kanssakäymisissä naapureiden, sukulaisten ja muiden tuttavien kanssa?

Onko perheessäsi ollut uskonnollisia harrastuksia?

Missä määrin Sinulla oli kirjallisuutta 1920-luvulla? Millaista? Mitä lehtiä Sinulle tuli?

Oliko tapanasi osallistua yleisiin huvitilaisuuksiin, millaisiin?

Miten kodissasi on suhtauduttu alkoholinkäyttöön?

Muita muistoja

Millaisia kaskuja ja huvittavia tapauksia on mieleesi jäänyt työväenliikkeen tai työväen elämänpiiristä?

Mikäli muistissasi on vähemmän tunnettuja punaisia lauluja vuoden 1918 jälkeiseltä ajalta, liitä tällaisia lauluja keräelmääsi. Myös pilkkalaulut sopivat mukaan.

Mitä muuta haluat kertoa? Tässä kohdassa voidaan käsitellä jo työväen elämän piiriin kuuluvia tai poliittisia tai muita muistoja esim. vuosisadan vaihteen tienoilta alkaen viime vuosikymmeniin saakka, kertojan harkinnan mukaan. Vuosilta 1917-1918 sekä vuosisadan alusta on myös saatavissa kysymyssarjoja Työväen muistitietotoimikunnalta.

Muistiinpalauttamisen helpottamiseksi koottu
luettelo eräistä tapahtumista

1918

- 29.5. Svinhufvud valtionhoitajana
'Sosialistilaki' (kansalaisvapauksien rajoitus)
SKP perustetaan elokuun lopulla Moskovassa
- 16.9. Suomen Sosialidemokraatti alkaa ilmestyä
- 9.10. Tynkäeduskunta valitsee kuninkaan
- 15.10. Torpparilaki
- 30.10. Armahdus, joka koski enintään neljän vuoden tuomion saaneita punaisia
- 5.11. Sos -dem. työväen kokous asettaa vä-

- liaikaisen puoluetoimikunnan
- 9.11. Saksa julistautuu tasavallaksi ja antautuu
- 27.11. Ingmanin senaatti Paasikiven senaatin seuraajaksi
- 7.12. Armahdus enintään kuuden vuoden tuomion saaneille punaisille
- 12.12. Mannerheim valtionhoitajaksi
- Joulukuu Toimitettiin kunnallisvaalit
Saksalaiset poistuivat maasta. Kunin-
gas kieltäytyy kruunusta
- 27-29.12 Sos.-dem. puolueen ylimääräinen puoluekokous

1919

- 26.1. Työväen Urheiluliiton perustaminen
- 10.2. Sos.-dem. vaaliaineiston takaverikointi
- 1-3.3. Eduskuntavaalit. Sos.-dem. puolueelle 80 paikkaa
- Kevät Ns. Aunuksen retki
- 21.6. Tasavaltainen hallitusmuoto hyväksyttiin eduskunnassa
Armahdus osalle poliittisia vankeja
- 1.7. Kieltolaki voimaan
- 25.7. Ståhlberg presidentiksi
- 1.9. Työväen Sivistysliiton perustava kokous

15-21.9. Sos.-dem. Nuorisoliiton edustajakokous

8-16.12. Sos.-dem. puoluekokous

Joulukuu Sos.-dem. Naisliiton edustajakokous
Myös lukuisat ammattiliitot saivat
toimintansa käyntiin vuoden 1919 ai-
kana
Muormannin legioonalaiset palaavat

1920

Helmikuu Vientirauha (Pihkalan Kaartin rahoit-
taja) perustetaan

Toukokuu Ns. Keskustan julistus
Suomen Ammattijärjestön edustajakokous

Kesäkuu Sosialistinen työväenpuolue peruste-
taan, johon liittyi sittemmin myös muuta-
mia Sos.-dem. puolueen piirijärjestöjä
ja joukko perusjärjestöjä

14.10. Tarton rauha Suomen ja Neuvostoliiton
välillä
Samana vuonna toimeenpantiin ammattijär-
jestössä jäsenäänestys ns. Amsterdamin
internationaalista eroamisesta
Suomen Työväen Musiikkiliitto sekä Työ-
väen Näyttämöiden Liitto perustetaan

1921

Sos -dem. Työläisnuorisoliitto perus-

- tetaan suuntariitojen seurauksena
- Kesäkuu Suomen Sos.-dem. Työläisnaisliitto perustetaan suuntariitojen seurauksena
- Ns. Kolmiliitto (Saha-, kuljetus- ja sekatyöväen liitto) perustetaan
- Syksy Taistelut Itä-Karjalassa alkavat ja jatkuvat seuraavaan vuoteen

1922

- Tammikuu Sosialistisen työväenpuolueen johtajia vangittiin ns. rauhanjulistuksen ja mielenosoituskokouksen johdosta
- Helmikuu Ns. Läskikapina pohjolan tukkityöläisten keskuudessa, sisäministeri Ritavuori murhattiin
- Sama Vangittiin ns. kommunistujutuissa vuosi muun muassa Pohjolan ammatillisen piirijärjestön sihteeristö
- Toimitettiin jäsenäänestys ammattijärjestön liittymisestä ns. punaiseen internationaaliin
- Eduskuntavaaleissa Sos.-dem. puolueelle 53 paikkaa, Sosialistisella työväenpuolueella 27 paikkaa

1923

Ammattijärjestön edustajakokous

Sos.-dem. Nuorisoliiton toiminta lakkautetaan, minkä jälkeen toimii Sosialistinen Nuorisoliitto

Saman vuoden syyskesällä vangitaan Sosialistisen työväenpuolueen johto sekä kansanedustajat ja tärkeimmät toimihenkilöt

STP:n sekä Sos.-dem. Naisliiton toiminta lakkautetaan

1924

Eduskuntavaaleissa SDP saa 60 paikkaa, työväen ja pienviljelijäin vaaliliitot 18 paikkaa

Ns. Kolmiliiton toiminta päätetään lopettaa. Vuosien 1924-1925 vaihteessa alkavat Puuteollisuustyöväen, Rakennustyöväen ja Kuljetustyöväen liitot toimintansa

1925

Sosialistinen Nuorisoliitto lakkautetaan

Relander presidentiksi. Muina ehdokkaina mm. V. Tanner ja M. Väisänen

1926

Ammattijärjestön edustajakokouksessa kompromissi, jolla Paasivuori puheenjohtajaksi, Tuominen sihteeriksi

Pohjolan saha- ja satamatyöläisten lakko

Sos.-dem. puoluekokouksessa ns. hupililaiset puolueen johtoon

Joulukuussa sosialidemokraattinen ns. Tannerin hallitus

1927

Metallityöväen lakko ja työnantajien sulku ym. työtaisteluita

Eduskuntavaalit, SDP:lle 60 paikkaa, työväen ja pienviljelijäin vaaliliitot 20 paikkaa

TUL:n liittokokouksessa sos.-dem. enemmistö

Joulukuussa Tannerin hallitus kaatui

1928

Ns. Rasin paljastusten yhteydessä toimitetuissa vangitsemisissa lamaantui pääosa SKP:n organisaatiosta

1929

Ammattijärjestön kongressissa ei päästy sovintoon, minkä jälkeen ammattijärjestö alkoi hajaantua.

Eduskuntavaalit, SDP:lle 59 paikkaa, työväen ja pienviljelijäin vaaliliitolle 23 paikkaa

Marraskuussa poliittisten vankien syömälakko Tammisaaressa

Ammattijärjestön yleislakkojulistus, Lapuanliikkeen ensimmäinen välikohtaus Lapualla

Hako-Huhtanen-Nieminen

aatteet ja aseet

Jatko-osa aikaisemmin ilmestyneeseen 'Aatteet ja vaatteet' -teokseen. Kirja sisältää välähdyksenomaisia kuvia työväen piirissä vallinneista mielipidevirtauksista ja kokemuksista niin pu-naisten kuin puolueettomain tarkkailijain silmin. Kansalaissodassa mukana olleet muistelevat ankaria aikoja ja silloisia merkkihenkilöitä. Kuvi-tettu.

463 s. 16,—/20,—.

Tammi

